

Raport z działań w sprawie dot. uprawnień radców prawnych jako obrońców w sprawach karnych.

Warszawa, 12 sierpnia 2013 r.

I. Informacja wstępna

W dniu 24.07.2013 r. sejmowa Komisja Nadzwyczajna ds. Zmian w Kodyfikacjach przyjęła sprawozdanie zatwierdzające projekt nowelizacji kodeksu postępowania karnego, kodeksu karnego i niektórych innych ustaw (druki sejmowe 870 i 945).

Początki prac nowelizacyjnych sięgają roku 2010, kiedy Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego przy RM rozpoczęła prace nad nowelizacją zasad postępowania karnego, a także wtedy kiedy przygotowany został przez prof. dra hab. Piotra Kruszyńskiego pod auspicjami Naczelnej Rady Adwokackiej projekt zmian w modelu postępowania karnego zwany potocznie projektem wprowadzenia instytucji sędziego śledczego.

Rada Ministrów w dniu 5.06.2012 r. przyjęła projekt nowelizacji kodeksu postępowania karnego, kodeksu karnego i niektórych innych ustaw. W projekcie tym wprowadzona została - wbrew stanowisku adwokatury - zmiana art. 82 k.p.k. polegająca na przyznaniu uprawnień do obron w sprawach karnych wszystkim radcom prawnym, bez rozróżnienia czy są zatrudnieni na podstawie umów o pracę, czy nie są zatrudnieni. Powyższa propozycja nie znalazła akceptacji Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego przy RM, ale mimo to została zatwierdzona przez RM.

II. Etapy prac i działania NRA

- 18.06.2012 r. Prezes NRA adw. Andrzej Zwara pisemnie przedstawił Ministrowi Sprawiedliwości negatywne stanowisko NRA w sprawie proponowanej zmiany.
- 28.06.2012 r. Wiceprezes NRA adw. Jacek Trela odbył konsultacje w Parlamencie przedstawiając pisemnie i ustnie ryzyka, które mogą wynikać z projektowanego zapisu art. 82 k.p.k..
- 28.08.2012 r. przedstawiono stanowisko NRA Adamowi Jasserowi Podsekretarzowi Stanu w KPRM jako Wiceprzewodniczącemu stałego komitetu RM, któremu podlegała nowelizacja k.p.k. Projekt rządowy z korektą uwzględniającą częściowo zarzuty dot. art. 82 k.p.k. podnoszone przez NRA, skierowany został do Sejmu (druk nr 870). Tam połączony został z drukiem nr 945 (poselski projekt nowelizacji) i skierowany do Nadzwyczajnej Komisji ds. Kodyfikacji pracującej pod kierunkiem pośła Krzysztofa Kwiatkowskiego.
- 10.10.2012 r. ukazał się na stronie adwokatura.pl artykuł „Rząd przyjął projekt nowelizacji KPK”, w którym poddano krytyce nowelizację art. 82 k.p.k.
- 22.01.2013 r. odbyło się pierwsze posiedzenie w/w Nadzwyczajnej Komisji (NRA reprezentowali: wiceprezes NRA adw. Jacek Trela oraz adw. prof. dr hab. Piotr Kruszyński), podczas którego wysłuchano stanowisk podmiotów zainteresowanych nowelizacją. Trzeba podkreślić, że oba projekty (870 i 945)

jako wprowadzające uproszczenie postępowania przygotowawczego oraz kontrydiktoryjność postępowania i zwiększoną rolę i udział obrońcy w postępowaniu zostały poparte przez NRA. Jednocześnie poddane zostało krytyce rozwiązanie projektu przyznające uprawnienia obrończe radcom prawnym.

- projekt skierowany został do podkomisji z przewodniczącym posłem Jerzym Kozdroniem (radca prawny), która obradowała na siedmiu posiedzeniach (7.03, 16.04., 23.04., 24.04., 14.05., 15.05., 28.05.2013 r.), w których uczestniczyli przedstawiciele NRA adw. Piotr Kruszyński oraz adw. Jacek Trela
- 24.04.2013 r. ukazał się w dodatku do Dziennika Gazety Prawnej „Prawnik” artykułu byłego Prezesa NRA adw. Czesława Jaworskiego „Obrona wymaga obrony”.
- 25.04.2013 r. ukazał się na stronie adwokatura.pl artykułu „Konstytucyjne prawo do obrony rzeczywistej”.
- 6.05.2013 r. ukazał się na stronie adwokatura.pl artykułu „Czy radcy prawni będą prowadzić sprawy karne?”
- 15.05. 2013 r. Prezes Andrzej Zwara i wiceprezes Jacek Trela spotkali się z ministrem sprawiedliwości Markiem Biernackim. W czasie spotkania poruszona została także kwestia uprawnień obrończych dla radców prawnych i omówione sposoby zagwarantowania pomocy prawnej oskarżonym w ramach nowelizowanej procedury, w której rozszerzony będzie katalog spraw z obowiązkową obroną,
- 28.05.2013 r. podkomisja przyjęła sprawozdanie i przekazała projekt do Komisji Nadzwyczajnej.
- 4.06.2013 r. Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej udzieliło upoważnienia adw. Jerzemu M. Majewskiemu do podejmowania działań lobbingsowych w sprawie niedopuszczenia do przyjęcia Art. 1 punkt 27 projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (dotyczy uprawnień obrończych dla radców prawnych).
- 4.06.2013 r. adw. Jerzy M. Majewski złożył do Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Pani Ewy Kopacz wniosek o reasumpcję decyzji Marszałka z dnia 7 grudnia 2012 r. i skierowanie projektu pod obrady Komisji Sprawiedliwości oraz Komisji Ustawodawczej przed drugim czytaniem projektu.
- 8.06.2013 r. adw. Jerzy M. Majewski przesłał wniosek do Przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej ds. kodyfikacji Pana Posła Krzysztofa Kwiatkowskiego o powołanie doraźnego zespołu ekspertów i zwrócenie się do Sejmu

o przeprowadzenie debaty w sprawie zagadnienia udzielenia radcom prawnym uprawnień obrońców w procesie karnym oraz o wyłączenie spod sprawozdania podkomisji stałej ds. prawa karnego zagadnienia udzielenia radcom prawnym uprawnień obrońców w procesie karnym do odrębnej dyskusji i głosowania.

- 12.06.2013 r. złożony został wniosek do Przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej ds. kodyfikacji o prezentację Członkom Komisji raportu socjologicznego z badań przeprowadzonych wśród sędziów-karnistów na temat projektu udzielenia radcom prawnym uprawnień do pełnienia funkcji obrońców w procesach karnych (z raportu tego, który objął swoim badaniem 2 duże okręgi sądowe wynika, że 76% badanych sędziów uważa, że nie ma potrzeby przyznania uprawnień do obron karnych radcom prawnym).
- 12.06.2013 r. list otwarty Prezesa Andrzeja Zwary stanowiący odpowiedź na pismo Prezesa Bobrowicza do parlamentarzystów. List ten ukazał się na łamach Rzeczypospolitej 13.06.2013 r. oraz na facebookowym profilu NRA. W tym czasie ukazało się kilka materiałów prasowych dotyczących tematyki radca prawny – obrońcą.
- 13.06.2013 r. Posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej ds. Kodyfikacji. NRA reprezentował wiceprezes Jacek Trela - przedstawione zostało stanowisko o niezgodności proponowanej zmiany z przepisami Konstytucji RP i z art. 1 prawa o adwokaturze. Adw. Jerzy M. Majewski przedstawił argumentację nawiązującą do obowiązku przyjęcia obrony z urzędu przez adwokata i możliwości uniknięcia obowiązkowego przyjęcia obrony przez radcę prawnego poprzez oświadczenie o pozostawaniu w stosunku pracy (bądź nawet zamiarze podjęcia pracy).
- 15.06.2013 r. Komentarz na portalu MacLawye® tekst „Lub radca prawny” będący odpowiedzią na list Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych Mec. Macieja Bobrowicza, skierowanego do Przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej ds. Kodyfikacji Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego.
- 15.06.2013 r. adw. Jerzy M. Majewski złożył wniosek do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o udzielenie informacji publicznej: kto i na czyje polecenie wprowadził do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw zmiany zmierzające do nadania nowego brzmienia art. 82 KPK (mimo, że nie przewidywał tego projekt Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego ani założenia do projektu ustawy przyjęte przez rząd).
- 17.06.2013 r. opublikowanie na łamach Rzeczypospolitej artykułu mec. Rafała Dębowskiego na temat dopuszczenia radców prawnych do spraw karnych.

- 17.06.2013 r. opublikowanie na łamach Dziennika Gazety Prawnej obszernego wywiadu z Prezesem NRA Andrzejem Zwarą poświęconego kwestii obron karnych.
- 17.06.2013 r. adw. Jerzy M. Majewski złożył wniosek do Prezesa Rady Ministrów o udzielenie informacji publicznej: czy podczas posiedzenia Rady Ministrów w dniach 8 i 9 maja 2013 r. zalecono Ministrowi Sprawiedliwości wprowadzenie do projektu założeń ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego, nowelizację art. 82 KPK a jeśli tak, to czy w tym dniu rząd dysponował opiniami naukowymi, ekspertyzami prawnymi i wynikami badań socjologicznych oceniającymi konsekwencje tej nowelizacji.
- 20.06.2013 r. spotkania i konsultacje Prezesa NRA adw. Andrzeja Zwary i wiceprezesa Jacka Treli z Parlamentarzystami - przedstawicielami władz klubów poselskich oraz sejmowej komisji sprawiedliwości i praw człowieka. Rozmawiano m.in. na temat nowelizacji kodeksu postępowania karnego i potrzebie dostosowania ustroju i funkcjonowania prokuratury do planowanych zmian procedury karnej.
- 3.07.2013 r. – złożono do Przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej ds. Kodyfikacji Pana Posła Krzysztofa Kwiatkowskiego pismo informujące o odpowiedzi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na wniosek o udzielenie informacji publicznej, w której KPRM stwierdza, że opracowując założenia do projektu nowelizacji KPK rząd nie dysponował żadnymi opracowaniami naukowymi, ekspertyzami prawnymi ani wynikami badań socjologicznych w zakresie nowelizacji art. 82 KPK i konsekwencji tej nowelizacji.
- 9.07.2013 przedstawiciele Naczelnej Rady Adwokackiej i Krajowej Izby Radców Prawnych uczestniczyli w spotkaniu Prezydium Komisji Nadzwyczajnej do spraw Kodyfikacji. W spotkaniu ze strony adwokatury brali udział: wiceprezes NRA Jacek Treła, prof. dr hab. Piotr Kruszyński, prof. Piotr Kardas, dr Michał Jackowski, adw. Jerzy M. Majewski. Przedstawione zostały negatywne opinie na temat poszerzenia kompetencji radców prawnych do obron, w tym związane ryzyko dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości
- 9.07.2013 r. wiceprezes NRA Jacek Treła i adw. Jerzy M. Majewski w dalszym toku prac tego dnia uczestniczyli w posiedzeniu plenarnym Komisji Nadzwyczajnej do spraw kodyfikacji.
- Wniosek o powołanie zespołu ekspertów, którzy oceniliby proponowane rozszerzenie uprawnień radców prawnych stosunkiem 6 – 6 nie został przyjęty przez Komisję Nadzwyczajną.

- 9.07.2013 r. Spotkanie Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej i wiceprezesa Jacka Treli z zespołem doradców z udziałem prof. Piotra Kruszyńskiego, prof. Piotra Kardasa, adw. Jerzego M. Majewskiego. Podjęta została decyzja o złożeniu propozycji, że każdy radca prawny, który w dacie wejścia w życie ustawy spełnia warunki do bycia adwokatem zostaje wpisany na listy adwokatów, z wyjątkiem tych radców, którzy w określonym ustawą terminie złożą oświadczenia odmowne. Istotą tej propozycji było spowodowanie, że działania wykonywane przez obrońców będą podlegać regułom adwokackim (zakaz zatrudnienia, zakaz reklamy itp.). Alternatywą jest pozostawienie radców prawnych – obrońców poza regulacjami dotyczącymi adwokatów.
- 10.07.2013 r. opracowanie m.in. przy udziale prof. Piotra Kardasa tekstu poprawki do projektu ustawy, jako przepisu przejściowego.
- 11.07.2013 r. O odbyło się posiedzenie plenarne Komisji Nadzwyczajnej do spraw kodyfikacji. NRA reprezentował wiceprezes Jacek Treli. Złożona została opinia dr M. Jackowskiego wskazująca na niezgodność z Konstytucją RP proponowanej zmiany. W posiedzeniu wziął udział lobbysta, adw. Jerzy M. Majewski. Na tym posiedzeniu w/w poprawka, dotycząca wpisu radców prawnych na listy adwokatów jeżeli będą spełniać przesłanki bycia obrońcą, została zgłoszona przez posła Bartosza Kownackiego (PiS). Nie zyskała akceptacji większości Komisji. Będzie podlegać dalszej procedurze jako wniosek mniejszości jeżeli takie będzie stanowisko wnioskodawcy.
- 11.07.2013 r. Komisja Nadzwyczajna przyjęła nowelizację art. 82 k.p.k. oraz nowelizację przepisów ustawy o radcach prawnych, zmierzającą do przyznania uprawnień do obron wyłącznie radcom prawnym nie pozostającym w jakimkolwiek stosunku pracy (jedyne wyjątek uczyniony został dla pracowników naukowych, analogicznie do zapisu prawa o adwokaturze).
- 12.07.2013 r. ukazanie się na stronie adwokatura.pl artykułu na temat prac parlamentarnych nad k.p.k.
- 16.07.2013 r. Prezes Andrzej Zwara i wiceprezes Jacek Treli zostali przyjęci przez ministra sprawiedliwości Marka Biernackiego. Tematem spotkania były m.in. kwestie nowelizacji k.p.k. .
- 23.07.2013 r. Nadzwyczajna Komisja ds. Kodyfikacji przyjęła sprawozdanie zatwierdzające projekt. Projekt zostanie skierowany do 2-go czytania.